

Nefndasvið Alþingis
Austurstræti 8-10
101 Reykjavík

Reykjavík, 30.3.2021
Tilvísun: 20210302798

Umsögn ríkisskattstjóra um frumvarp til laga um breytingu á ýmsum lögum vegna stuðnings við smærri innlenda áfengisframleiðendur (áfengisgjald, sala áfengis á framleiðslustað) – 495. mál, þskj. 826

Ríkisskattstjóri hefur þann 16. mars 2021 móttengið tölvupóst þar sem embættinu er gefinn kostur á að veita umsögn um ofangreint frumvarp. Með frumvarpinu er lögð til sú breyting annars vegar á lögum nr. 96/1995 að veittur verði afsláttur af innheimtu áfengisgjaldi, þegar framleitt er innan við 1.000.000 lítrar af „áfengisvökva“ á almanaksári, og hins vegar að veitt verði undanþága frá einkaleyfi Áfengis- og tóbaksverslunar ríkisins á smásölu áfengis til endanlegra neytenda þeim framleiðendum sem framleiða innan við 1.000.000 lítra af „áfengi“ á almanaksári, þ.e. til sölu á framleiðslustað.

Markmið frumvarpsins er að auka stuðning við smærri innlenda framleiðendur, þ.e. þá sem framleiða minna en 1.000.000 lítra af „áfengisvökva“ á almanaksárinu.

Samkvæmt 1. másl. 2. gr. laga nr. 75/1998 „telst áfengi hver sá neysluhæfur vökvi sem í er að rúmmáli meira en 2,25% af hreinum vínanda.“

Ríkisskattstjóri telur tilefni til eftirfarandi athugasemda:

I. Um afslátt af áfengisgjaldi með breytingu á lögum nr. 96/1995

Samkvæmt 1. gr. frumvarpsins er lagt til að á eftir 6. gr. laga nr. 96/1995 komi ný grein 6. a, þar sem einstaklingar og lögaðilar sem leyfi hafa til að stunda framleiðslu áfengis í atvinnuskyni til sölu eða vinnslu, og framleiða minna en 1.000.000 lítra af „áfengisvökva“ á almanaksári, skuli eiga rétt á allt að 50% afslætti af innheimtu áfengisgjaldi, allt eftir áfengisinnihaldi pr. rúmmál. Þannig er gert ráð fyrir stighækkandi afslætti allt eftir styrkleika áfengis þ.e. 15%, 25%, 35% og 50% afslætti m.v. 30-50%, 10-30%, 6-10% og 2,25% -6% af hreinum vínanda.

Fram kemur í 1. gr. að einungis er heimilt að veita afslátt einum aðila innan sömu samstæðu. Þá er tekið fram að ef tveir eða fleiri aðilar innan sömu samstæðu sækja um afslátt þá skuli afsláttur, að öðrum skilyrðum uppfylltum, veittur þeim sem framleiðir minnst magn á almanaksárinu.

Ríkisskattstjóri vekur athygli á því ekki fara saman þessi skilyrði skv. 1. gr. frumvarpsins og skilmerkileg ummæli í 1. efnisgrein greinargerðar um hvaða framleiðendur frumvarpinu sé ætlað að styðja. Í greinargerðinni kemur afdráttarlaust fram að: „Framleiðendumir mega ekki vera hluti af samstæðu.“ Þá er fjallað nánar um hvað átt sé við með „samstæðu félaga“. Ríkisskattstjóri telur ástæðu til þess að tekinn verði af allur vafi um þessi efni. Að því gefnu að ákvæðum 1. gr. frumvarpsins hvað þetta varðar sé ætlað að standa, þá má gera ráð fyrir því að ríkisskattstjóra sé ætlað á grundvelli framkvæmdar á þeim lögum sem varða samstæður, að kanna hvernig háttáð er innbyrðis tengslum

einstakra félaga. Í þessu samhengi bendir ríkisskattstjóri á að ákjósanlegt væri að löggjöfin tæki á því við hvaða tímapunkt skuli miðað varðandi mat á tengslum aðila.

Þá bendir ríkisskattstjóri á að ekki er fullt samræmi á milli fyrirkomulags á veitingu afsláttar af innheimtu áfengisgjaldi, sbr. 1. gr. frumvarpsins, og þeirrar gjaldtöku sem mælt er fyrir um í 3. gr. laga um áfengisgjald. Varðandi hið síðarnefnda er þar um að ræða gjald á hvern sentilítra vínanda í hverjum lítra áfengs drykkjar

1. af öli og sem flokkast í vörulið 2203, svo og af vörum sem innihalda blöndu af og óáfengum drykk og flokkast í vörulið 2206 128,80 kr. á hvern sentilítra umfram 2,25, sentilítra 128,80 kr.
2. af víni sem flokkast undir vöruliði 2204 og 2205, svo af gerjuðum drykkjarvörum í vörulið 2206 sem ekki hafa verið blandaðar annarri gerjaðri drykkjarvöru eða óáfengri drykkjarvöru, enda sé varan að hámarki 15% að styrkleika og innihaldi eingöngu vínanda sem myndast við gerjun, án hvers kyns eimingar 117, kr. á hvern sentilítra umfram 2,25%
3. af öðru áfengi 158,75 kr.

Ríkisskattstjóri telur mikilvægt að sama flokkun á styrkleika áfengis sé lögð til grundvallar gjaldtöku samkvæmt áfengisgjaldsskýrslum og veitingu afsláttar frá innheimtu áfengisgjaldi. Annað gæti torvelað mjög framkvæmd álagningar áfengisgjalds.

Áréttað skal að ekki er unnt að taka afstöðu til þess fyrr en að loknu almanaksári hvort að framleiðslumagn ársins sé innan þeirra marka sem áskilið er, og hvort að sú skipting framleiðslu standist sem gefin hefur verið upp varðandi styrkleika áfengis. Þar sem framleiðslumörk miða við ársgrundvöll er síður ákjósanlegt að afsláttur sé veittur við innheimtu áfengisgjalds við mánaðarleg skil. Slíkt getur leitt til íþyngjandi endurkröfu á hendur framleiðanda. Í þessu samhengi mætti vísa til regluverks um afslátt af áfengisgjaldi í danskri löggjöf þar sem endurgreiðsla fer fram að loknu almanaksári.

Ríkisskattstjóri gerir athugasemdir við að svo virðist sem hvorki hafi farið fram kostnaðargreining, né annað mat á áhrifum fyrirhugaðra breytinga á skattframkvæmd. Framleiðsluskýrslur og áfengisgjaldsskýrslur eru ekki að öllu leyti á rafrænu formi og slík umbreyting á fyrirkomulagi upplýsingagjafar sem þessar breytingum myndu krefjast, yrði bæði tíma- og kostnaðarfrek. Auk þess að rafvæða skýrslugjöfina þyrfti að auka við inntak skýrslanna, en með vísan til framanritaðs er það mat ríkisskattstjóra að forsendur þær sem lagðar eru til grundvallar veitingu afsláttar af innheimtu áfengisgjaldi séu með þeim hætti að framkvæmdin yrði nokkuð umhendis. Flækjustig við umsýslu áfengisgjalds myndi aukast og mannaflapörf sömuleiðis auk þess sem einskiptis kostnaður vegna tæknibreytinga yrði þónokkur.

Með vísan til framangreinds telur ríkisskattstjóri ljóst að fyrirhuguðum breytingum yrði ekki hrundið í framkvæmd fyrir þann tíma sem frumvarpinu er ætlað að taka gildi. Þá þykir ennfremur ljóst að þeir framleiðendur sem undir lögin myndu falla, myndu þarfnast nokkurs undirbúnings við aðlögun að breyttu starfsumhverfi hvað varðar skýrslugjöf o.fl.

II. Um heimild til að selja áfengi í smásölu á framleiðslustað með breytingu á lögum nr. 75/1998, um áfengisgjald.

Sækja skal um heimild til smásölu á framleiðslustað, sbr. 2. og 3. gr. frumvarpsins, til sýslumanns og er mælt fyrir um það í 4. gr. að ráðherra sé heimilt að setja reglugerð um fyrirkomulag veitingar leyfa.

Að öðru leyti gerir ríkisskattstjóri ráð fyrir að ákvæði laga nr. 75/1998, áfengislög og lög nr. 85/1987, um veitingastaði, gististaði og skemmtanahald myndu gilda um þessa framkvæmd.

Ríkisskattstjóri bendir á að framleiðslusöluleyfi hlytu iðulega að verða veitt á á miðju ári og yrði við þær leyfisveitingar annað hvort að byggja á áætluðu framleiðslumagni eða eftir atvikum að hafa hliðsjón af framleiðslu fyrra árs. Mikilvægt sé að löggjöfin taki skýrt á því hver viðbrögð skuli vera ef útaf brygði, þ.e. ef framleiðslumagn færi fram úr mörkum eða við blasi að í það stefni að framleiðslumagn myndi leiða til niðurfellingar framleiðslusöluleyfis.

Ekki verður beinlínis af frumvarpinu ráðið að gert sé ráð fyrir því að sömu eða sambærileg skilyrði fyrir veitingu framleiðslusöluleyfis skuli gilda og um veitingu afsláttar af innheimtu áfengisgjaldi, að því er varðar samstæður. Þau skilyrði er einungis að finna í tillögu að breytingu á lögum nr. 96/1995 og millitilvísun til þeirra laga virðist ekki vera til staðar. Ef niðurstaðan er sú að framleiðslusöluleyfi skuli ekki háð skilyrðum sem snerta samstæður, þá yrði um mögulega skörun að ræða milli þeirra félaga sem kynnu að eiga rétt á afslætti af innheimtu áfengisgjalds og framleiðslusöluleyfshafa. Slík skörun kynni að leiða til flóknari framkvæmdar en ella.

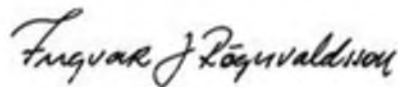
Í 5. gr. frumvarpsins, þ.e. tiltölu að nýrri lagagrein 9. gr. a, kemur fram að gert er ráð fyrir ströngum takmörkum varðandi sölu til hvers einstaklings – væntanlega hverju sinni/við hverja komu – á einstökum einingum eða umbúðum áfengis, allt eftir styrkleika. Þannig er talið upp í fjórum tölulíðum hver megi vera seldur hámarksfjöldi hvernar einingar m.v. við magn og styrkleika. Ekki er sérstaklega tekið fram hvort sala til sama einstaklingsins takmarkist við einstakan tölulíð upptalningar eða hvort heimild til sölu taki samtals til þess magns sem tíundað er í 1. -4. tölul. ákvæðisins. Þá bendir ríkisskattstjóri á að eftirlit með framangreindum magntakmörkunum á sölu kunni að vera torvelt ef ekki óframkvæmanleg. Vandséd er hver gæti haft slíkt eftirlit með höndum og hvernig því gæti verið háttáð.

Að öðru leyti vísast um efni frumvarpsins eftir því sem við á til umsagnar ríkisskattstjóra við 504., þskj. 850 mál, á yfirstandandi þingi.

Virðingarfyllst,
f.h. ríkisskattstjóra

Helga Valborg Steinarsdóttir

Ingvar J. Rögnvaldsson